

**650 DE ANI DE LA LUPTA
DE LA POSADA – 1330**

BASARAB VOIEVOD — ANTROPONIM ȘI APELATIV DE ORIGINE GETO-DACĂ

ION NANIA

Puține nume românești au fost atât de discutate și despre nici unul nu s-au scris atâtea pagini, lucru firesc dacă avem în vedere afirmația lui Bogdan Petriceicu-Hasdeu că „Basarabă este cuvântul cel mai important din întreaga limbă istorică a românilor”¹. Nu ne propunem să discutăm în rândurile de față vechimea documentară a antroponimului, răspîndirea și nici măcar abordarea întregii bibliografii, de altfel cunoscută². Ne vom limita la o părere personală privind originea și semnificația lui³, ceea ce a constituit întotdeauna discuțiile controversate ale problemei.

Majoritatea istoricilor care au discutat etimologia acestui cuvînt s-au împărțit în două categorii. Unii l-au socotit de obîrșie dacică: Hasdeu a considerat că „Basarabă este o compozițiune din titlul Ban și din numele de familie Saraba”, iar „Sarabi este numele castei nobiliare la daci”⁴; D. Onciul l-a considerat ca format prin metateză din tracul (bessic) Becsapara⁵, iar Pârvan îl socotea compus din Besso + Rabo⁶. Majoritatea istoricilor au considerat acest nume românesc de apartenență cumană, ori cumanopceceneagă. De la cumani, derivat din baş — arab, îl socotea I. Gherghel⁷; cumanic îl consideră și T. Hotnog⁸ care

¹ B. Petriceicu-Hasdeu, *Etymologicum magnum romaniae*, Ediție îngrijită și studiu introductiv de Grigore Brăncuș, Editura Minerva, București, 1976, vol. III, p. 218.

² Vezi bibliografia completă la: Nicolae Drăganu, *România în veacurile IX—X pe baza toponimiei și a onomasticei*, Academia Română, Studii și cercetări, XXI, Monitorul oficial și imprimeriile statului, Imprimeria Națională, București, 1933, pp. 520—527; N. Iorga, *Istoria românilor*, vol. III, *Ctitorii*, București, 1937, pp. 155—157; N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, Editura Academiei Republicii Populare Române, București, 1963, p. 192.

³ Ion Nania, 2050 — *A dispărut limba geto-dacilor?*, manuscris.

⁴ B. Petriceicu-Hasdeu, *op. cit.*, pp. 224 și 227.

⁵ D. Onciul, *Originile principatelor române*, București, 1899, pp. 115—116.

⁶ Vasile Pârvan, *Getica — O protoistorie a Daciei*, București, 1926, p. 267.

⁷ I. Gherghel, *Zur Frage der Urheimat der Rumänen*, Wien, 1910, p. 20.

⁸ T. Hotnog, „Bersabenii” din cronicile vechi poloneze, în „Arhiva”, XXXIV, nr. 2, 1927, pp. 69—77.

a preluat o teorie mai veche a lui L. Réthy⁹. Cumanic ori peceneg l-a considerat O. Densusianu¹⁰ și, cu o vastă documentare, Nicolae Drăganu¹¹ și Nicolae Iorga¹². La aceeași concluzie au ajuns și Constantin C. Giurescu¹³ precum și Șt. Pascu în mai multe lucrări colective din ultimul timp¹⁴. Alte ipoteze, ca cea germanică, propusă de C. Diculescu, care l-a derivat din ban + vechiul germanic Saraba¹⁵, se exclud de la bun început.

În ceea ce ne privește, excludem categoric originea turcică, cumano-peceneagă a numelui românesc Basarab, deoarece ar trebui în cazul acesta să fie mult mai frecvent, atât ca antroponim, cât și ca toponim, în limbile și pe teritoriile turcice actuale. Cu posibilitățile și cunoștințele noastre, minime în această direcție, nu l-am putut găsi, ceea ce nu a dus la convingerea că dacă un astfel de toponim se va fi aflând undeva, pe teritoriile ocupate de populații turcice, el nu poate dovedi, prin raritatea sa pe acele teritorii, decît o influență străromânească. La urma urmei trebuie să fi avut loc și astfel de împrumuturi inverse, adică populațiile care au venit în contact cu lumea geto-dacică și cu poporul român mai târziu, să fi împrumutat și ele ceva din graiul românesc și nu numai limba română să ia de peste tot, ca și cînd s-ar fi format în urma tuturor limbilor din Europa și Asia. Este adevărat că la 1307 găsim în regatul Armeniei Mici din Cilicia însemnarea: „Item debet cuidam, nomine Constantino Vassarabam pro affictu magazeni daremos septuaginta septem cum dimido“¹⁶, dar și acest nume din Orientul mai îndepărtat ne dovedește, după cum vom vedea mai jos, o origine tracică, întrucît în zonele orientale „β“ inițial din numele traco-elene s-a rostit și „b“ și „v“; deci un βασσαραβαμ au putut da în rostire Vassarabam.

Avînd în vedere frecvența mare a antroponimelor și chiar a toponimelor pe pămîntul românesc, cu multe derivate ale numelui¹⁷, cum nu

⁹ L. Réthy, *Az oláh nyelv és nemzet megalakulása*, Budapesta, 1887, pp. 167 și urm.

¹⁰ O. Densusianu, *Originea Basarabilor*, în „Grai și suflet“, IV, 1930, pp. 147—149.

¹¹ Nicolae Drăganu, *op. cit.*, *loc. cit.*

¹² N. Iorga, *op. cit.*, *loc. cit.*

¹³ Constantin C. Giurescu, *Istoria românilor, I, Din cele mai vechi timpuri pînă la moartea lui Alexandru cel Bun (1432)*, Ediția a cincea, Fundația regală pentru literatură și artă, București, 1946, p. 315.

¹⁴ *Istoria României*, vol. II, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București, 1962, pp. 71 și 112; Ștefan Pascu, Ion Ionașcu, Constantin Cihodaru și Gheorghe Georgescu-Buzău, *Istoria medie a României, Partea întii (sec. al X-lea—sfîrșitul sec. al XVI-lea)*, Editura didactică și pedagogică, București, 1966, p. 53.

¹⁵ C. Diculescu, *Die Gepiden. Forschungen zur Geschichte Daziens im frühen Mittelalter und zur Vorgeschichte des rumänischen Volkes*, I, Halle, 1922, pp. 190 și urm.

¹⁶ G. Thomas, *Diplomatarium Veneto-Levantinum*, Venezia, 1880, I, p. 71. Vezi: Gh. I. Brătianu, *În jurul originii stemelor Principatelor Române*, în „Revista istorică română“, I, 1931, p. 238. Cit. și Nicolae Drăganu, *op. cit.*, p. 523.

¹⁷ Antroponime: Basarab, Basaraba, Basarabă, Basarabei, Basarabenco, Basaraboi, Băsarabă, Băsărab, Băsărabă, Băsărabî, Băsăraboiu, Bassaracius și toponime: Basarabia, Basarovița, Băsărăbeasca, fără a enumera și pe cele cu „e“ ori cu „z“ în temă (Besarab, Bazarab etc.). Vezi: Nicolae Drăganu, *op. cit.*, pp. 520—527; N. A. Constantinescu, *op. cit.*, p. 192.

se găsește în nici o limbă turcică actuală, sintem îndreptățiți să-l considerăm un vechi nume românesc, din fondul geto-tracic. Noi socotim acest nume comun la origine cu gr. βίσσαρος (β), βασσαρεὺς (ή), βασσάρα „vulpe” care se pare că a fost împrumutat chiar și de greci din fondul nord-tracic. Afirmatia categorică ne-o întemeiem în acest caz pe formula de încheiere a unui descîntec de riie : „De-o fi de la jivină spurcată / Să rămînă pielea curată : / Basarabas, basaros, / (Cutare) să rămînă sănătos, / Curat, luminat, / Ca roua din cer picat”. În cazul că descîntecul se făcea pentru o femeie, formula era adecvată femininului : „Basarabas, basarasă / (Cutare) să rămînă sănătoasă, / Curată, luminată, / Ca roua din cer picată”. Ceea ce frapează și mai mult vechimea descîntecului, dar mai ales semnificația cuvintelor „Basarabas, basaros”, este faptul că descîntecul se făcea în leșia lemnului de stejar luat de lingă o vizuină de vulpe¹⁸, și aceasta indică indubitabil semnificația străveche a cuvîntului înlocuit după romanizare de lat. vulpes, vulpis.

Sinonimia Basarab — Vulpe reiese, în urma cercetărilor noastre de teren în județele Algeș, Dîmbovița și Teleorman, și din înjurătura cu „Basaraba mamei” sau cu „Vulpea mamei”, țaranul român făcînd o comparație între blana vulpii și muntele lui Venus, pentru a evita cuvîntul socotit obscen. Comparația este directă în cîntecul pornografic „Bidineaua” : „Cum îi vulpea pe spinare, / Așa-i „izda-ntre picioare”¹⁹. Este clar că înjurătura nu se referă la nici unul din domnitorii Țării Românești și nu are nici o legătură cu Constantin Brîncoveanu care „și-au pus nume de domnie Constantin Basarabă-vodă”, cum credea Hașdeu care susținea „că înjurătura trivială muntenească cu „Basaraba tatei” sau „Basaraba mamei” pare a se referi la dînsul, și măcar că sub acest nume se memorează el pînă astăzi în jocul copilăresc Halea-malea din Moldova : „De-a halea-malea ! / — Încotro ți-i calea ? / — Deschide porți ! / — A cui porți ? / — A lui Basarabă. / — Ce-i dai vamă ? / — Un cățel / Ș-un purcel / Și pe N. de-un picior...”²⁰. Nu rămîne fără importanță faptul că asemănător jocului de copii din Moldova, copiii din comuna Morteni, județul Dîmbovița, pentru a desemna pe purcar la „Clinge” adresau cite un cuvînt jucătorilor, prin reluare : „— Haplea Malea / Ține calea / Și stă ca un nătăflet : / Basarabă din cotoț / I-a luat un puiuleț”. Copilul la care s-a terminat ultimul cuvînt — puiuleț —, prindea ciomagul aruncat de cel ce-a adresat versurile : toți jucătorii puneau mîna pe ciomag deasupra mîinii acestuia și apoi mutau mîinile pînă la capătul bățului. Ultimul, care nu mai putea muta mîna, nemai-avînd loc pe ciomag, rămînea purcar²¹. Și în cazul de față este destul de evidentă sinonimia Basarabă — Vulpe. Și, în sfîrșit, nu rămîne lipsit de importanță faptul că o analiză atentă a teritoriilor unde se găsește cele

¹⁸ Inf. Maria B. Constantin, n. 28 ianuarie 1895, neștiutoare de carte, Leșile, județul Argeș ; cercetări personale pe teren, mai, 1957.

¹⁹ Cîntecul are o largă circulație în nordul Olteniei, Munteniei și în sudul Moldovei. Se cîntă însă numai la anumite petreceri, în special la nunți, dacă este solicitat de meseni, o singură dată, fără a se repeta „uneori cu toată insistența unor meseni mai cheflii. Aceasta dovedește că în folclorul românesc cîntecul pornografic nu este caracteristic, ci constituie o influență orientală.

²⁰ B. Petriceicu-Hasdeu, *op. cit.*, p. 219.

²¹ Auzit de la copiii din comuna amintită, ce pășunau vitele în pădurea Leșanca — parte a pădurii Zidureanca —, în vara anului 1947.

cîteva toponime dovedesc o abundență de vulpi și în cazul acesta o sinonimie cu toponimele „Vulpăria“, „Vulpea“ etc.

Dacă originea geto-dacă a numelui Basarab a fost luată în discuție de mulți din istoricii noștri de frunte, în schimb nici un istoric și nici un lingvist, român ori străin, nu a propus, pînă în prezent, o origine geto-dacă pentru substantivul voevod.

Faptul că limba geților era înrudită cu elena este un adevăr pe care-l socotim indubitabil și pe care-l știm cu siguranță de la părintele istoriei, Herodot. Este exclus ca Herodot să nu fi auzit măcar odată vorbindu-se în limba geților, fie prin negustori, fie prin sclavi, mai ales în călătoriile sale de studiu întreprinse pînă la Olbia. Părintele istoriei nu și-a permis să facă o simplă afirmație, nefondată, atunci cînd scrie : „După tîrgul boristenîților primii locuitori sînt calipizii²² (carpii, n.n.), care sînt elenosciți, iar deasupra lor un alt neam, numit alazoni. Aceștia și calipizii se comportă în toate ca sciții...”²³. Deci să reținem cu claritate : carpii erau eleno-sciți nu scito-eleni, cum s-a tradus la noi opera lui Herodot. Să nu uităm că Herodot era grec, ceea ce înseamnă că vorbea elena, că altfel cum ar fi fost carpii elenosciți, adică înrudiți cu autorul, cu Herodot, dacă se comportau „în toate ca sciții“. După îmbrăcăminte, obiceiuri, tradiții, comportament, carpii erau net diferențiați de greci. Nu reiese clar că aceștia erau greci ca grai, ca limbă ? Dacă nu ar fi avut un grai asemănător cu limba lui Herodot, își permitea părintele istoriei, cunoscîndu-le obiceiurile comune cu ale sciților, să spună că sînt eleno-sciți ? Hotărît, nu. Despre nici un alt popor Herodot nu mai face o asemenea afirmație, că s-ar înrudi cu grecii.

În baza știrii transmisă de Herodot noi am găsit un fond getic al limbii române de aproape 1000 de cuvinte. Dintre acestea face parte și substantivul voevod, căruia lingviștii și istoricii, în unanimitate, pînă în prezent ,i-au atribuit origine slavă. Amintim dintre aceștia pe cei mai de seamă dintre oamenii de știință români : I. Aurel Candrea socotea „Voivod, vo(i)evod sm. Căpetenia oștirii, comandant. Domn, princip ; în special titulatura Domnilor Munteniei și Moldovei... Sfinții Voi(e)vozi, arhanghelii Mihail și Gavril ; ziua de 8 Noemvrie, cînd îi

²² Cine erau calpizii ne-o dovedește Ephoros : „Primii (locuitori) de lângă Istru sînt carpizii, apoi sciții plugari“ (Ephoros, *Fr.* 158 (78), în *Izvoare privind istoria României*, I, *De la Hesiod la Itinerarul lui Antoninus*, Editura Academiei Republicii Populare Romine, București, 1964, pp. 104—105. Același lucru îl aflăm de la Pseudo-Scymnos, „Primii (locuitori) de lângă Istru sînt carpizii..., apoi sciții plugari“ (Pseudo-Scymnos, *Descrierea pămîntului*, 842, în *Izvoare*, I, pp. 172—173) și ni-i precizează și Ptolomeu : „între peucini și bastarni, (vin) carpianii“ (Ptolomeu, *Indreptar geografic*, III, 5, 10, în *Izvoare*, I, pp. 538—539). Dintre istoricii apropiați de zilele noastre, problema a fost discutată și carpii au fost identificați cu calipizii, de : W. Tomaschek, *Die alten Thraker*, I, SBWien, CXXVIII, IV, p. 108 ; E. H. Minns, *Scythians and Greeks*, Cambridge, 1913, p. 124 ; Vasile Părvan, *op. cit.*, p. 225. Dintre istoricii de azi amintim : Gh. Bichir, *Cultura carpică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973, pp. 159—162.

²³ Herodot, *Istoriei*, IV, 17.

serbează biserica ortodoxă. Căpetenie peste mai multe sălașe de Țigani. Conducătorul călușarilor < vsl. vojevoda²⁴; Nicolae Drăganu trăgea o concluzie foarte semnificativă pentru epoca respectivă: „Voevozi și cneji numiri de origine sud-slavă pentru niște instituțiuni care „afară de nume” n-au „nimic slav” și pe care Românii le aveau cînd au venit în contact cu Slavii²⁵ și Iorga ajungînd la concluzia că în Balcani încă înainte de venirea slavilor au existat „niște duci de sistem roman, înainte de a li se da titlul slav de voevozi”²⁶. Ideea este oarecum exagerată de Constantin C. Giurescu care după ce afirmă că pe la „jumătatea secolului al XIII-lea — procesul de asimilare al Slavilor era de mult încheiat: ei dispăruseră complet în masa românească; dar conducătorii formațiilor politice păstrau numele de cnezi și voevozi pe care le purtasera stăpînitorii slavi de odinioară”²⁷.

Dar să revenim la cuvîntul de care ne preocupăm, pe care toți lingviștii din zilele noastre îl consideră din slavul vojevoda²⁸. Avînd în vedere sensurile vechi, anterioare celor de „domn, vodă, domn al țarilor române” și anume: „Comandant de oaste; căpitan. Căpetenie a cetelor de îngeri (în credința ortodoxă); boier de mare rang; căpetenia unei cete”³⁰ este un străvechi compus geto-elen, conform știrii transmise de Herodot, din: βοή. ἦς (ῆ) „țipăt, strigăt de trupe, strigăt de luptă, comandă, ajutor; luptă, război” + βοαγός, οῦ (ού) „șeful unei ginți, conducătorul unei trupe”. Cf. ngr. βοεβόδας „voevod” și βοεβοδάτο „voevodat”. După același model s-a format în geto-dacă și „Voinic,-ă, voinici, -ce, s.m., adj.”, socotit a proveni „Din bg., scr. vojnik”³¹, compus din același βοή „strigăt de luptă, comandă, ajutor” + νίκη „victorie, izbîndă”, însemnînd deci „cel care comandă victorios, care iese victorios, care strigă victorios; viteaz, voinic”, cum în elenă s-au format βοήδαρος „căpetenie de oștire ajutătoare” și βοήνταρος „războinic, luptător viteaz”. Faptul că voevod este un cuvînt format prin compunere, a fost observat și de Constantin C. Giurescu: „Cuvîntul voevod vine de la voi: ostaș și verbul voditi: a conduce, așa dar înseamnă conducător de oști, de armată”³², afirmație datorită ignorării știrii transmise de Herodot și a fondului comun carpo-elen. Dar nu trebuie pierdut din vedere că și limbile slave au împrumutat cuvintele din fondul străvechi, românesc. În limbile slave Боу înseamnă în primul rînd urlet (de vînt, de fiare etc.) și mai rar strigăt, adică ceea ce numim în românește

²⁴ I. Aurel Candrea, *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”, Partea I, Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi*, Editura „Cartea Românească”, S. A., București, 1931, p. 1441.

²⁵ Nicolae Drăganu, *op. cit.*, p. 37.

²⁶ N. Iorga, *op. cit.*, vol. II, *Oamenii pămîntului (Pină la anul 1000)*, București, 1936, p. 258.

²⁷ Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 274.

²⁸ *Dicționarul limbii române moderne*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București, 1958, p. 939; *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1975, p. 1027.

²⁹ *Ibidem.*

³⁰ *Ibidem.*

³¹ Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 266.

vuiet și numai în limbile sud-slave găsim termenul Воиник pentru „soldat, militar, militar în termen”, ceea ce dovedește că este luat din fondul local, întrucît în limba română cuvîntul are multiple sensuri și a dat naștere unei familii de cuvinte cum nu s-a întîmplat la slavi, unde este mai nou. La slavii răsăriteni se găsește termenul Воин sinonim cu боец „ostaș”, iar dacă ar fi să socotim românescul voevod format din Воин + (руко)водить nu se poate explica de ce a căzut „н” („n”) și nici de ce a căpătat cu totul alte sensuri în limba română. Cu alît mai mult nu putem socoti voevod ca format din cuvinte sud-slave: bg. Воиник „soldat, militar, militar activ”, este, cum am văzut mai sus βοή + ὄχη, vechi de milenii în Peninsula Balcanică. Nu rămîne lipsit de importanță faptul că și Constantin C. Giurescu observa că voevod „a și căpătat la noi un înțeles deosebit, ajungînd să desemneze pe șeful statului „marele voevod”, ceea ce nu se întîlnește în statele slave”³³. Ciudat fenomen: „nu se întîlnește în statele slave” și noi l-am împrumutat tocmai în organizarea statală. Ea nu putea să apară tocmai în secolele al IX-lea — al X-lea de vreme ce poporul român era pe deplin format la sfîrșitul secolului al VI-lea, cînd au venit slavii, și în limba română exista deja termenul străvechi: „voevod” cu sensurile sale strict românești. Cum puteau să apară voevozii abia în secolul al X-lea, cînd s-a recunoscut clar că „Nevoile de apărare au silit obștile să se confedereze și să aleagă o căpetenie militară numită voievod (dux), domn”³⁴, de vreme ce aceste nevoi au apărut imediat după părăsirea Daciei de către romani. Nu voi ma intra în amănunte, dar cunoaștem foarte bine faptul că după retragerea lui Aurelian, dacii liberi le-au luat locul și nu greșim dacă afirmăm că această retragere a însemnat de fapt o nouă unitate a lumii carpo-geto-dace. Cum putea fi lipsită de o organizare voevodală această lume carpo-geto-dacă de vreme ce în timpul tetrarhiei conflictele dintre carpi și romani se înmulțesc, dînd naștere la luptele din anii 295—297 și cele din 302—303, lupte constatate după diplomele militare de la Avellino și Granaione de Campognatico³⁵, în cei din urmă doi ani, romanii purtînd cu ei nu mai puțin de patru războaie³⁶, destul de crîncene de vreme ce Maximian, Galerius și Constantinus Chlorus au primit de cinci ori titlul de Carpicus Maximus în urma lor. Numai existența unor astfel de formațiuni voevodale ale obștilor sătești „pe care Româniile le aveau cînd au venit în contact cu Slavii”³⁷ explică aglomerarea de așezări din anumite perioade în anumite zone. Amintim în acest sens că pe teritoriul comunelor învecinate: Teiu, Negrași, Mozăceni, din județul Argeș, se găsesc peste 50 de așezări din secolele al III-lea — al IV-lea, unele destul de mari,

³³ *Ibidem*.

³⁴ *Istoria României*, vol. I, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, București, 1960, p. 805.

³⁵ G. Forni, *Il diploma militare frammentario, CIL, XVI, 157, della prima tetrachia*, BIRD, 62, Milano, 1959, pp. 247—266; M. Bizzarri-G. Forni, *Diploma militare del 306...*, Athenaeum, N.S., 38, fasc. 1—2, Pavia, 1960, pp. 3—25 și pl. I—IV.

³⁶ Vezi: J. Kolendo, *Hommages à Marcel Renard*, II, Bruxelles, 1969, pp. 378—385.

³⁷ Nicolae Drăganu, *op. cit.*, loc. cit.

altele continuate cu așezări din secolele al V-lea — al VI-lea³⁸, pentru a culmina cu așezări foarte mari din secolele al VIII-lea — al X-lea, cum este marea așezare de la Bîrlogu³⁹ și alte câteva așezări de același fel⁴⁰.

Originea carpo-getică a termenului voevod „în lumina știrii lui Herodot, este importantă nu numai din punct de vedere strict etimologic, dar ea schimbă întreaga optică privind organizarea statală de pe teritoriile locuite de români. Astfel de voevodate, de mici „țări”, formate prin confederarea unor obști sătești, au apărut imediat după părăsirea Daciei și s-au dezvoltat treptat pînă la formarea statelor românești independente, iar în Transilvania pînă „la 1415, la 1445. se află, prin Crișcior, Bolea, Valea Bradului, acolo, în Apusul Ardealului, și prin Zarand, voievozi români, ca Moșa, Vladislav, Ștefan, Șerban, Ioan. Ei nu sînt șefi de sate, ci de Ținut, de «Țară» și tot pe acel timp găsim în Ardeal pe Neagu «stînd» în satul Hodoș. Nu urmează de loc că avem a face, și în acest caz, cum s-a crezut, cu un voevod ajuns a fi ca un «primar de sat», ci poate un element desfăcut din lumea, încă neașezată, a Domniei românești”⁴¹. Este, după cum ușor se poate constata, o moștenire de veacuri, aceeași stare voevodală străveche, din timpul care a urmat retragerii trupelor romane din Dacia.

³⁸ Cercetări personale de teren în anii 1956—1960 și 1967—1970.

³⁹ I. Nania, *O importantă descoperire din perioada feudalismului timpuriu la Bîrlogu, comuna Negrași, județul Argeș*, în „Studii și comunicări”, Muzeul Pitești, Pitești, 1969, pp. 117—132.

⁴⁰ Una din ele se află pe valea Dîmbovnicului, pe panta coastei de răsărit a luncii, începînd cam la 200 m sud de șoseaua Mozacu-Negrași, județul Argeș, la sud de Brazda lui Novac și merge pînă sub Cetatea lui Bucur de la nord de satul Ziduri. După tradiție întii aici ar fi încercat Bucur să întemeieze Bucureștii. Marea așezare de la nord-vest de Cetate datează sigur din secolele VIII—X și nu puține sînt urmele din secolele III—IV și chiar din secolele V—VI. Terasa pe care se găsește această așezare se numește Coasta Țiganului, din cauza cantităților mari de zgură, cenușă, resturi ceramice, unelte de fier etc. Cetatea este unică în felul ei în zona de cîmpie a Țării Românești. Păcat că spațiul din interiorul șanțurilor de apărare a fost săpat pentru plantare de viță de vie, pînă lîngă ziduri, distrugîndu-se cu această ocazie multe morminte și urme materiale.

⁴¹ N. Iorga, *op. cit.*, vol. III, Ctitorii, pp. 157—158.

